

Finansovy menedzhment [Financial management]. Kyiv: KNEU, 2005.

Haiduk, I. O. "Finansovi resursy iak dzherelo formuvannia aktyviv torhovelnoho pidpriumstv" [Financial resources as the source of the assets of the trading companies]. http://ukdocz.com/doc/76048/formati-pdf---l.vivs._ka-komercijna-akademiya

Mazaraki, A. A. et al. *Ekonomika torhovelnoho pidpriumstva* [Economy trading company]. Kyiv: Khreshchatyk, 1999.

"Struktura balansu pidpriumstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti" [Balance structure of enterprises by economic activity].

Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/fin/sbp/sbp_u/sbp_4_13_u.htm

Tereshchenko, O. O. *Finansova diialnist sub'iektiv hospodariuvannia* [Financial activities of business entities]. Kyiv: KNEU, 2003.

Van Khorn, Dzh. K. *Osnovy upravleniia finansami* [Fundamentals of Financial Management]. Moscow: Finansy i statistika, 2001.

"Zaborhovanist pidpriumstv torhivli za kredytamy" [Amounts due from commercial loans]. Ofitsiyni sait Natsionalnoho banku Ukrainy. <http://www.bank.gov.ua>

УДК 658.14:005.21

ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

© 2015 ПЕДЧЕНКО Н. С., ДУДА М. О.

УДК 658.14:005.21

Педченко Н. С., Дуда М. О. Функціональна модель фінансового забезпечення діяльності інститутів спільного інвестування

Метою статті є розробка функціональної моделі ефективного фінансового забезпечення діяльності інститутів спільного інвестування (ІІ) та визначення їх головних складових елементів. Розкрито склад фінансового забезпечення функціонування ІІ, визначено взаємозв'язки між даними елементами та сформовано функціональну модель фінансового забезпечення діяльності ІІ, за допомогою якої було відображено розширене та цілісне уявлення про ефективні концептуальні засади забезпечення їх функціонування. Необхідно відзначити, що функції фінансового забезпечення діяльності є основоположним елементом у визначенні концептуальних засад фінансового забезпечення діяльності ІІ, цей компонент і його складові здійснюються на основі реалізації саме фінансових методів, важелів та інструментів. Перспективами подальших досліджень є формування ефективної концепції фінансового забезпечення діяльності ІІ, які будуть включати стратегічну мету та пріоритетні завдання фінансового забезпечення діяльності ІІ; механізм фінансового забезпечення та складові елементи, на яких він формується; заходи щодо залучення фінансових ресурсів та активізація діяльності; основні результати діяльності ІІ.

Ключові слова: засади фінансового забезпечення, фінансові важелі, фінансові інструменти, функції фінансового забезпечення.

Рис.: 2. **Бібл.:** 11.

Педченко Наталія Сергіївна – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та банківської справи, Полтавський університет економіки і торгівлі (вул. Коваля, 3, Полтава, 36014, Україна)

E-mail: pedchenko_ns@ukr.net

Дуда Марина Олександрівна – асистент, кафедра фінансів та банківської справи, Полтавський університет економіки і торгівлі (вул. Коваля, 3, Полтава, 36014, Україна)

E-mail: marina.duda86@mail.ru

УДК 658.14:005.21

Педченко Н. С., Дуда М. А. Функциональная модель финансового обеспечения деятельности институтов совместного инвестирования

Целью статьи является разработка функциональной модели эффективного финансового обеспечения деятельности институтов совместного инвестирования (ИСИ) и определение их основных составных элементов. Раскрыт состав финансового обеспечения функционирования ИСИ, определены взаимосвязи между данными элементами и сформирована функциональная модель финансового обеспечения деятельности ИСИ, с помощью которой было отражено расширенное и целостное представление об эффективных концептуальных основах обеспечения их функционирования. Необходимо отметить, что функции финансового обеспечения деятельности являются основополагающим элементом в определении концептуальных основ финансового обеспечения деятельности ИСИ, этот компонент и его составляющие осуществляются на основе реализации именно финансовых методов, рычагов и инструментов. Перспективами дальнейших исследований являются формирование эффективной концепции финансового обеспечения деятельности ИСИ, которые будут включать стратегической цели и приоритетные задачи финансового обеспечения деятельности ИСИ; механизм финансового обеспечения и составляющие элементы, на которых он формируется; меры по привлечению финансовых ресурсов и активизация деятельности; основные результаты деятельности ИСИ.

Ключевые слова: основы финансового обеспечения, финансовые рычаги, финансовые инструменты, функции финансового обеспечения.

Рис.: 2. **Библ.:** 11.

Педченко Наталья Сергеевна – доктор экономических наук, профессор кафедры финансов и банковского дела, Полтавский университет экономики и торговли (ул. Коваля, 3, Полтава, 36014, Украина)

E-mail: pedchenko_ns@ukr.net

Дуда Марина Александровна – ассистент, кафедра финансов и банковского дела, Полтавский университет экономики и торговли (ул. Коваля, 3, Полтава, 36014, Украина)

E-mail: marina.duda86@mail.ru

UDC 658.14:005.21

Pedchenko N. S., Duda M. O. A Functional Model of Financial Securing the Activities of Institutions of Joint Investment

The article is aimed at developing a functional model for the effective financial securing the activities of institutions of joint investment (IJ) and determining their major constituents. Content of the financial securing the functioning of IJ has been disclosed, correlations between the indicated elements have been identified and a functional model of financial securing the activities of IJ has been built, which reflect an enhanced and holistic view on the effective conceptual bases of securing their function. It should be noted that functions of the financial securing of activities are a fundamental element in the definition of the conceptual framework of financial securing the activities of IJ, this component and its constituents are based on implementation of financial methods, leverages and tools. Prospects of further research are formation of an effective concept of financial securing the activities of ISI, which will include strategic objectives and priorities of financial securing the activities of IJ; mechanism for financial securing and the constituents, on basis of which it is formed; measures to attract financial resources and revitalization of activity; main results of the activity of IJ.

Key words: basics of financial securing, financial leverages, financial tools, functions of financial securing.

Pic.: 2. **Bibl.:** 11.

Pedchenko Natalia S. – Doctor of Science (Economics), Professor of the Department of Finance and Banking, Poltava University of Economics and Trade (vul. Kovalya, 3, Poltava, 36014, Ukraine)

E-mail: pedchenko_ns@ukr.net

Duda Marina O. – Assistant, Department of Finance and Banking, Poltava University of Economics and Trade (vul. Kovalya, 3, Poltava, 36014, Ukraine)

E-mail: marina.duda86@mail.ru

Аля реалізації ефективної стратегії фінансового забезпечення діяльності інститутів спільного інвестування (ІСІ) необхідне формування основних засад, за допомогою яких можливо забезпечити постійне і безперервне фінансування даного суб'єкта фінансового ринку, тому побудова функціональної моделі ефективного фінансового забезпечення діяльності ІСІ є актуальним завданням у ринкових умовах.

Розробці теоретичних засад і визначенню дефініції «фінансового забезпечення» присвячено дослідження таких українських науковців: Захарової Н. Ю. [1], Кватернюка К. Ю. [2], Ревака І. [6], Семенова Г. А. [7], Судакової О. [8], Шутеевої О. Ю. [11], проте багато питань, що стосуються саме фінансового забезпечення ІСІ та його складу, залишаються відкритими.

У процесі розгляду фінансового забезпечення нами було виявлено, що в даний момент часу існує обмежена кількість вчених, які проводять дослідження фінансового забезпечення саме ІСІ, що є негативним чинником, оскільки внаслідок входження України до ЄС, на нашу думку, фондовий ринок матиме більш стрімке та стає економічне зростання, ніж інші фінансові сектори економіки.

Метою статті є розробка функціональної моделі ефективного фінансового забезпечення діяльності ІСІ та визначення їх головних складових елементів.

Функціональна модель фінансового забезпечення діяльності ІСІ включає в себе визначені функції, реалізація яких можлива за допомогою обґрунтовано застосованих методів, фінансових важелів та інструментів конкретного ІСІ. Тому надамо характеристику складових елементів реалізації фінансового забезпечення ІСІ.

Розпочнемо з дослідження функцій фінансового забезпечення, адже ця категорія є найголовнішою, оскільки саме за її допомогою відбувається виявлення основних тенденцій і достатності фінансових ресурсів для функціонування ІСІ та формування напрямів усунення недоліків в діяльності цього суб'єкта фінансового ринку.

Судакова О. основними функціями механізму забезпечення виділяє такі: планування, включаючи програмування і прогнозування; організація і регулювання; стимулювання; контроль у складі обліку, аналізу і аудиту [8, с. 143]. Проте даний перелік, на нашу думку, є дещо обмеженим і не включає досить багато важливих функцій, котрі можна було б застосувати до ІСІ.

В. Шелест досліджує забезпечення з позиції фінансової безпеки та виділяє такі його функції: «формування ефективних інформаційних систем; аналіз фінансової безпеки; планування заходів із забезпечення фінансової безпеки; розробка результативної системи стимулювання реалізації прийнятих рішень щодо забезпечення фінансової безпеки та здійснення ефективного контролю за реалізацією таких рішень» [10, с. 183–184]. Даний підхід нам імпонує, оскільки є більш розширеним і відрізняється від попереднього виокремленням функцій аналізу фінансової безпеки та «формування ефективних інформаційних систем».

Найбільш доцільним та влучним поглядом щодо визначення функцій фінансового забезпечення вважаємо перелік, запропонований Реваком І.: інформаційна; по-

переджувальна (превентивна); практична; прогностична; регульовальна; захисна; контрольна [6, с. 248–249]. Проте, на нашу думку, до даного підходу необхідно додати таку функцію, як спостереження за основними тенденціями та рівнем фінансового забезпечення функціонування ІСІ, на основі якого надалі можливо здійснити оцінку та прогнозування стану цього суб'єкта фондового ринку.

Недоцільним є розділення захисної та превентивної функцій, адже, як зазначає Цікановська Н. А., превентивна спрямована «на запобігання негативним впливам ризиків і загроз на стан», а захисна полягає у «мінімізації таких впливів у разі неможливості їх нейтралізації або уникнення» [9], тому краще їх поєднати в одну – захисну, яка умовно буде включати заходи з попередження та нейтралізації впливів ризиків.

Основні функції фінансового забезпечення діяльності ІСІ, виділені на основі [6, с. 248–249; 8, с. 143; 10, с. 183–184], представлені на *рис. 1*, включають: інформаційну, спостережну, прогностичну, контрольну, регулюючу та захисну.

Функції фінансового забезпечення ІСІ реалізуються завдяки правильно обраним фінансовим методам, фінансовим важелям та інструментам, тому необхідно визначити особливості цих категорій.

Фінансові методи, на думку Шутеевої О. Ю., слід розглядати як способи формування та використання фондів грошових коштів. У їх структурі вона виділяє фінансовий аналіз стану ринку цінних паперів, фінансове планування включає в себе визначення механізму вибору стратегії та визначення факторів впливу на рішення фізичних осіб про інвестування в інструменти ринку цінних паперів; фінансове регулювання, яке в першу чергу відбувається через податкові важелі [11]. Також до цього переліку можна додати фінансовий контроль.

Ситник А. С. зазначає, що фінансові методи – це засоби впливу фінансових відносин на господарський процес шляхом управління рухом фінансових ресурсів та оцінки ефективності їх використання на основі аналізу фінансових показників. До фінансових методів цей автор відносить фінансове планування, фінансовий облік, фінансовий аналіз, фінансове регулювання і фінансовий контроль [1]. Визначення фінансових методів є дещо загальним і не конкретизується, а також, необхідно відзначити, що не лише фінансові відносини впливають на господарський процес, а й інші фактори фінансового характеру, такі як конкретні фінансові ризики, величина частки позикового капіталу та дебіторської заборгованості, рівень вартості капіталу тощо.

При цьому, фінансовими методами не є фінансовий аналіз та фінансове планування, адже це окремі галузі за допомогою методів, прийомів і моделей яких здійснюються наукові дослідження. Тобто, доцільним є розділення фінансового планування на прогнозування та планування.

Проаналізувавши дослідження науковців [3, с. 113–118; 5, с. 15–16], було визначено, що основними відмінностями між плануванням і прогнозуванням є такі:

- ✦ планування визначає стратегічні цілі, які є обов'язковими для здійснення. Прогнозування

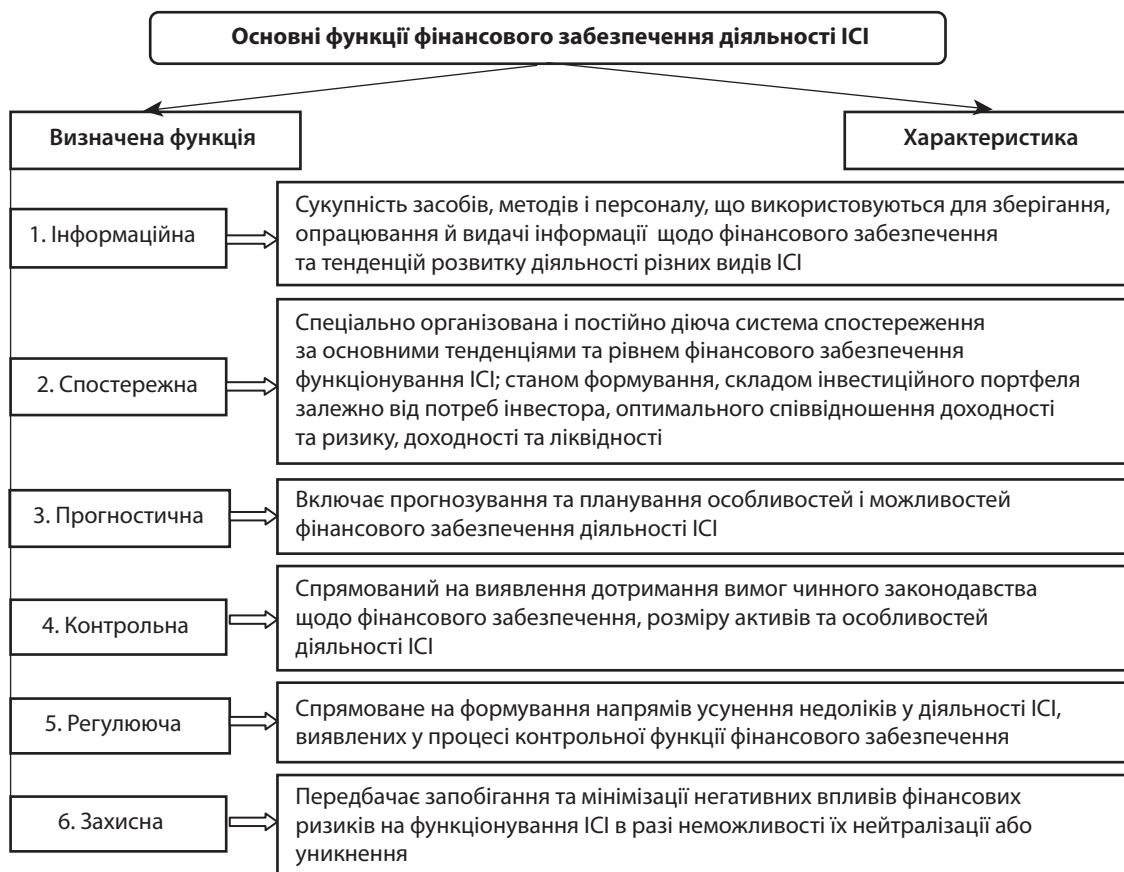

Рис. 1. Основні функції фінансового забезпечення діяльності ІСІ

Джерело: складено авторами на основі [6, с. 248; 8, с. 143; 10, с. 183–184].

носить більш інформаційний та варіативний характер, тобто визначає декілька варіантів розвитку подій, на підставі яких потім і виробляються стратегічні цілі. Таким чином, планування має директивну природу, а прогнозування – інформаційну;

- ✦ різниться об'єкт дослідження. За допомогою прогнозування визначаються потенційні дії конкурентів та споживачів, чітка динаміка розвитку та певні об'єктивні закономірності діяльності, а об'єктом планування є конкретний суб'єкт дослідження, для якого розробляється план. План формується на основі та з урахуванням прогнозування;
- ✦ планування проводиться на більш короткий період часу, ніж прогнозування, яке здійснюється не лише на планований період, але і на триваліші терміни, що передбачає розробку стратегії тривалого розвитку суб'єкта дослідження;
- ✦ метою прогнозування є загальна концепція економічного розвитку суб'єкта чи об'єкта дослідження, що виражається в певному переліку макроекономічних показників, а планування визначає цілі і завдання стратегії економічного розвитку, конкретний період виконання, джерела фінансового забезпечення й шляхи досягнення стратегічних цілей і завдань [3, с. 113–118 с.; 5, с. 15–16].

Таким чином, планування – це сформована стратегія з розробленим комплексом заходів розвитку того чи іншого об'єкта чи суб'єкта дослідження, а прогнозування – це більш математично та економічно обґрунтований елемент, підтверджений обов'язково розрахунками, на основі якого і здійснюється в подальшому планування. Фінансовими методами є окремі методи, прийоми і моделі фінансового аналізу, фінансового прогнозування й планування, фінансового регулювання та фінансового контролю.

Наступною складовою фінансового забезпечення є фінансові важелі, які можуть мати стимулюючий або дестимулюючий ефект для розвитку ІСІ. Такі вчені, як Захарова Н. Ю. та Сизоненко О. В. відзначають, що «дія фінансових методів знаходить прояв в утворенні та використанні грошових фондів (планування, прогнозування, інвестування, оподаткування, матеріальне стимулювання, страхування, оренда, лізинг, фондоутворення тощо). Фінансові важелі являють собою засіб дії фінансового методу» [1]. Проте фінансові важелі, на нашу думку, є важливою окремою складовою фінансового забезпечення, а не «засобом дії фінансового методу».

Львович С. В. до складу фінансових важелів та інструментів зарахував податки, внески, відрахування та інше, тобто це конкретні заходи досягнення певної мети [4, с. 30]. Але вказані елементи не можуть бути віднесені до фінансових інструментів, адже є фінансовими важелями.

До фінансових важелів впливу Шутеева О. Ю. відносить «такі фінансові засоби (податки, обов'язкові платежі, норми використання коштів у державних установах, відсотки за депозитами, кредитами, законодавчо встановлені фінансові вимоги до професійних учасників фондового ринку тощо), через які можна впливати на процеси формування фінансових ресурсів та прийняття фізичними та юридичними особами рішень щодо участі в інвестуванні у цінні папери» [11]. Визначення дефініції «фінансові важелі», надане Шутеевою О. Ю., є доцільним, проте складові даної категорії є дещо неструктуровані.

Найбільш прийнятним, на нашу думку, є структуризації фінансових важелів за Кватернюком К. Ю., який розділив фінансові важелі на дві системи: за напрямками (фінансові стимули та санкції) і видами (фінансові норми і нормативи; умови і порядок формування нагромаджень, доходів, фондів; порядок здійснення витрат і фінансування) [2]. Проте фінансові важелі за напрямками необхідно доповнити ще одним важливим елементом – податки та обов'язкові платежі, адже це одна із найбільш важливих складових стимулювання та обмеження діяльності ІСІ в Україні.

Оскільки ІСІ здійснюють нагромадження інвестиційних коштів різноманітних інвесторів шляхом випуску цінних паперів та вкладення акумульованого капіталу у фінансові активи, тому ще одним важливим елементом фінансового забезпечення є виділення певних видів фінансових інструментів, за допомогою яких і проводиться діяльність цього суб'єкта фінансового ринку.

Захарова Н. Ю. та Сизоненко О. В. вірно відносять до фінансових інструментів «платіжні доручення, чеки, акредитиви, договори про кредитування, депозитні договори, депозитні сертифікати, акції тощо» [1], але недоцільно дають визначення даної дефініції як «контрактні зобов'язання, що забезпечують механізм реалізації окремих управлінських рішень підприємства та закріплюють його фінансові відносини з іншими економічними об'єктами» [1], адже визначені інструменти містять в собі не лише «контрактні зобов'язання», а й цінні папери, що посвідчують відносини власності, як наприклад, акції.

Більш конкретно до ІСІ можна застосувати підхід Шутеевої О. Ю., яка вважає, що фінансові інструменти включають, перш за все, цінні папери (акції, облігації, вексель, депозитні й ощадні сертифікати, державні цінні папери та інші) [11].

Семенов Г. А., досліджуючи здійснення фінансового забезпечення в межах фінансового механізму, включає взаємодію фінансових методів (фінансове планування, ціноутворення, інвестування, фінансування, страхування, кредитування, стимулювання і контроль), фінансових інструментів (перспективне, поточне і оперативне фінансове планування, види цін, фінансові ресурси, грошовий капітал, ревізія, фінансові стимули, фінансові санкції тощо) та фінансових важелів, які конкретизують дію функціонування фінансового інструменту у фінансовому механізмі (баланс доходів і витрат, бізнес-план, цінові знижки і цінові надбавки, прибуток, внутрішній аудит, кредит, векселі, норми прискореної

амортизації, страхові тарифи, норми штрафних санкцій, ліцензування, атестація, акредитація тощо) в межах нормативно-правового регламентування [7, с. 136]. Проте, на нашу думку, ці складові діють не в межах фінансового механізму, адже це більш загальне поняття, яке включає широкий спектр елементів, а в результаті здійснення фінансового забезпечення діяльності певного об'єкта дослідження, у нашому випадку, ІСІ. До фінансових інструментів відносять цінні папери, а не «перспективне, поточне і оперативне фінансове планування, види цін, фінансові ресурси, грошовий капітал, ревізію, фінансові стимули, фінансові санкції», які є складовими елементами впливу фінансових методів.

Таким чином, базовим елементом функціональної моделі виступають функції фінансового забезпечення функціонування ІСІ, ефективна реалізація котрих ґрунтується на використанні фінансових методів, важелів та фінансових інструментів у процесі діяльності ІСІ (рис. 2).

Взаємозв'язок між виділеними складовими компонентами фінансового забезпечення діяльності ІСІ полягає в такому:

1. Усі функції фінансового забезпечення діяльності, на нашу думку, базуються на основі фінансових методів, за допомогою яких і здійснюється оцінка використання та визначення необхідного обсягу фінансових ресурсів для створення ефективного диверсифікованого інвестиційного портфеля ІСІ.

Фінансові методи складаються з:

- ✦ методів, прийомів і моделей фінансового аналізу діяльності та повноти фінансового забезпечення ІСІ;
- ✦ методів фінансового планування орієнтованої на перспективу обраної стратегії розвитку ІСІ та дослідження факторів, які можуть позитивно вплинути на здійснення інвестування саме в цей суб'єкт ринку цінних паперів;
- ✦ методів фінансового прогнозування, за допомогою яких здійснюється підтвердження доцільності реалізації обраної стратегії в результаті економіко-математичного обґрунтування;
- ✦ методів фінансового регулювання, що здійснюється безпосередньо через податкові важелі та стимули;
- ✦ методів фінансового контролю з боку держави та місцевих органів влади щодо дотримання встановлених вимог законодавства.

Пріоритетними, на нашу думку, є методи, прийоми і моделі фінансового аналізу, адже всі функції фінансового забезпечення будуються саме на ретельній оцінці, яка повинна бути спрямована на дослідженні розвитку ІСІ; рівні, наявності й повноти фінансування з різноманітних джерел; безпосередньо діагностики оптимальності та ефективності сформованого інвестиційного портфеля та активів тощо.

Від достовірності та правильності здійснення фінансового аналізу буде залежати достовірне інформаційне забезпечення діяльності ІСІ, достовірною діагностикою і прогноз оптимальності та визначення рівня недофінан-

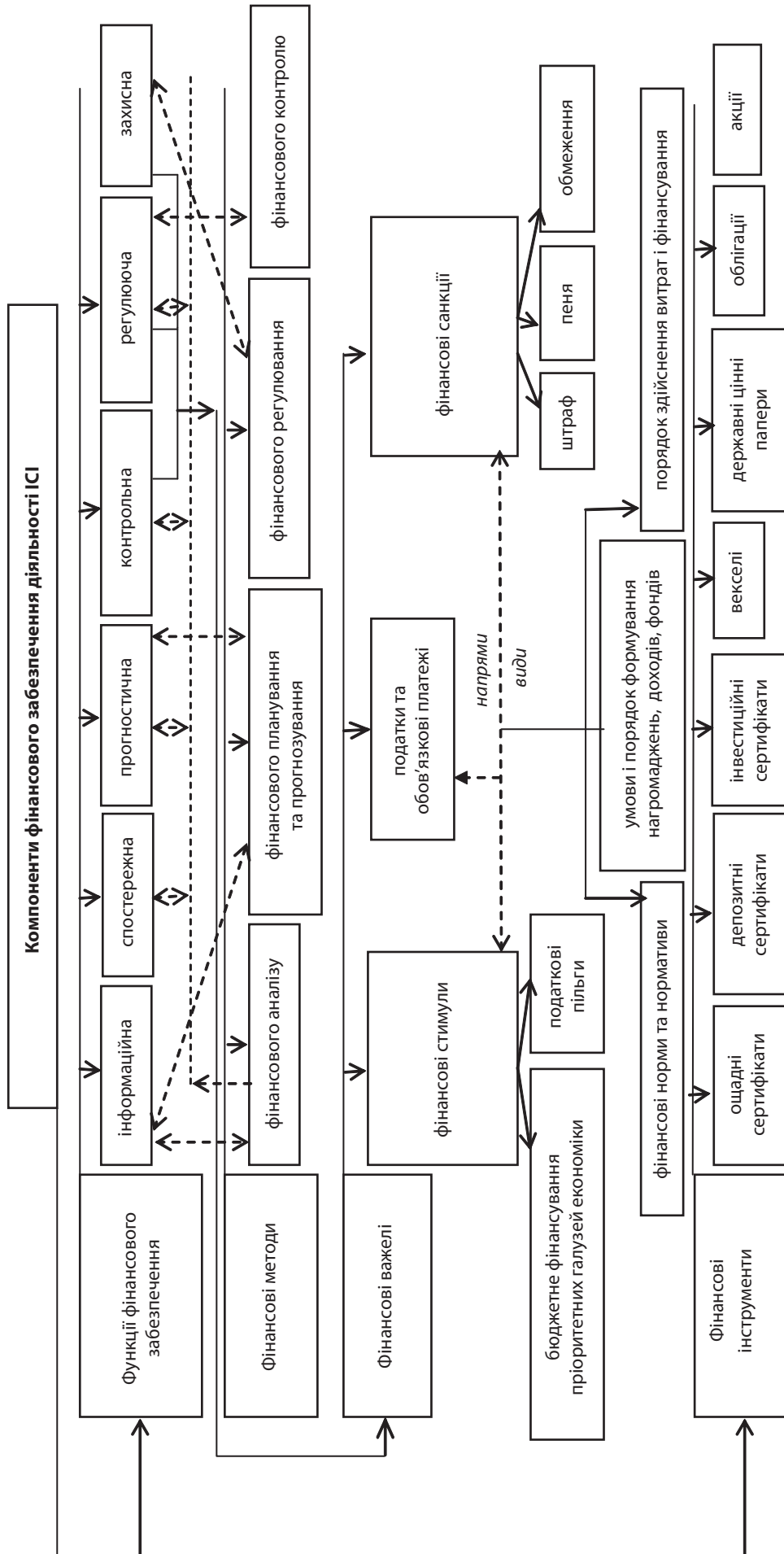

Рис. 2. Функціональна модель фінансового забезпечення діяльності ІСІ

Джерело: складено авторами на основі [2, с. 106–111; 9, с. 26–31].

сування функціонування ІСІ, контроль за виконанням вимог чинного законодавства і внесення певних рекомендацій, тобто регулювання спрямоване на усунення недоліків в діяльності ІСІ.

2. В Україні стимулюванню створення ІСІ можуть сприяти фінансові важелі, а саме: фінансові стимули, до яких відносять податкові пільги, встановлені законодавством.

Такі функції фінансового забезпечення діяльності ІСІ, як регулююча, контрольна та захисна, реалізуються саме через фінансові важелі, які розподіляється на дві системи:

- ✦ *за напрямками:* фінансові стимули (податкові пільги та бюджетне фінансування пріоритетних галузей економіки); податки і обов'язкові платежі; фінансові санкції (штраф, пеня, обмеження);
- ✦ *за видами:* фінансові норми і нормативи; умови і порядок формування нагромаджень, доходів, фондів; порядок здійснення витрат і фінансування.

3. Окремим важливим елементом фінансового забезпечення діяльності ІСІ виступають фінансові інструменти, адже всі функції забезпечення реалізуються через конкретні фінансові інструменти. До фінансових інструментів, що використовуються в діяльності ІСІ, відносять: ощадні сертифікати, депозитні сертифікати, інвестиційні сертифікати, векселі, державні цінні папери, облігації, акції.

Необхідно відмітити, що відображена модель зорієнтована на створення оптимального та в повній мірі ефективного фінансового забезпечення діяльності ІСІ, в якій здійснено спробу врахувати не тільки основні вимоги до функціонування ІСІ, але й динамічні умови такого функціонування.

ВИСНОВКИ

Отже, можна визначити такі основні складові функціональної моделі фінансового забезпечення функціонування ІСІ:

- ✦ основним елементом фінансового забезпечення діяльності ІСІ є функції фінансового забезпечення;
- ✦ фінансові методи складаються з таких елементів, як окремі методи, прийоми і моделі фінансового аналізу, фінансового прогнозування й планування, фінансового регулювання та фінансового контролю;
- ✦ фінансові важелі поділені за: напрямками (фінансові стимули; податки і обов'язкові платежі; фінансові санкції); та видами (фінансові норми і нормативи; умови і порядок формування нагромаджень, доходів, фондів; порядок здійснення витрат і фінансування).
- ✦ окремим важливим елементом фінансового забезпечення діяльності ІСІ виступають конкретні фінансові інструменти. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Захарова Н. Ю.** Роль фінансового механізму здійснення ефективного управління підприємством / Н. Ю. Захарова, О. В. Сизоненко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/index.php/en/economy-412/financial-cash-flow-and-credit-412/15953-412-1188> – Дата перегляду: 06.08.2015.

2. **Кватернюк К. Ю.** Концептуальні засади формування фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства / К. Ю. Кватернюк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – № 6, Т. 3. – С. 106–111.

3. **Лизенкова П. Ю.** Відмінності стратегічного планування і прогнозування / П. Ю. Лизенкова // Управління розвитком. – 2012. – № 16. – С. 15–16.

4. **Льовочкін С. В.** Фінансовий механізм макроекономічного регулювання / С. В. Льовочкін // Фінанси України. – 2008, № 12. – С. 25–33.

5. **Расулев А.** Планирование как фактор регулирования рыночной экономики / А. Расулев, Р. Рахимов // Общество и экономика. – 2007. – № 11–12. – С. 113–118.

6. **Ревак І. О.** Механізм забезпечення фінансової безпеки України: теоретичний аспект / І. О. Ревак // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 2. – С. 241–251.

7. **Семенов Г. А.** Фінансове планування і управління на підприємствах: навч. посібник. – Київ: Центр навч. л-ри, 2007. – 432 с.

8. **Судакова О. І.** Стратегічне управління фінансовою безпекою / О. І. Судакова // Економічний простір. – 2008. – № 9. – С. 140–148.

9. **Цікановська Н. А.** Формалізація механізму забезпечення фінансової безпеки недержавних пенсійних фондів / Н. А. Цікановська // Вісник Української академії банківської справи. – 2013. – № 2. – С. 26–31.

10. **Шелест В. В.** Управління фінансовою безпекою довірного товариства / В. В. Шелест // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 3 (93). – С. 183–184.

11. **Шутєєва О. Ю.** Теоретичні засади визначення сутності фінансового забезпечення функціонування ринку цінних паперів / О. Ю. Шутєєва // Фінансовий простір. – 2013. – № 3. – С. 118–122.

REFERENCES

Kvaterniuk, K. Yu. "Kontseptualni zasady formuvannia finansovoho zabezpechennia zovnishnyoeconomichnoi diialnosti pidpriemstva" [Conceptual bases of formation of financial security of international business activity]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 3, no. 6 (2010): 106-111.

Lyzenkova, P. Yu. "Vidminnosti stratehichnoho planuvannia i prohnozuvannia" [Differences of strategic planning and forecasting]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 16 (2012): 15-16.

Lyovochkin, S. V. "Finansovyi mekhanizm makroekonomichnoho rehulivannia" [Financial mechanism of macroeconomic regulation]. *Finansy Ukrainy*, no. 12 (2008): 25-33.

Rasulev, A., and Rakhimov, R. "Planirovanie kak faktor regulirovaniia rynochnoy ekonomiki" [Planning as a factor in regulating the market economy]. *Obshchestvo i ekonomika*, no. 11-12 (2007): 113-118.

Revak, I. O. "Mekhanizm zabezpechennia finansovoi bezpeky Ukrainy: teoretychnyi aspekt" [Mechanism to ensure the financial security of Ukraine: theoretical aspect]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, no. 2 (2009): 241-251.

Semenov, H. A. *Finansove planuvannia i upravlinnia na pidpriemstvakh* [Financial planning and management in the workplace]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2007.

Sudakova, O. I. "Stratehichne upravlinnia finansovoiu bezpekoiu" [Strategic management of financial security]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 9 (2008): 140-148.

Shelest, V. V. "Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu dovirchoho tovarystva" [Management of financial security trusts]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 3 (93) (2009): 183-184.

Shutieieva, O. Yu. "Teoretychni zasady vyznachennia sutnoshti finansovoho zabezpechennia funktsionuvannia rynku tsinnykh paperiv" [Theoretical basis of determining the nature of the functioning of the financial securities market]. *Finansovy prostir*, no. 3 (2013): 118-122.

Tsikanovska, N. A. "Formalizatsiia mekhanizmu zabezpechennia finansovoi bezpeky nederzhavnykh pensiinykh fondiv" [The formalization mechanism to ensure the financial security of private pension funds]. *Visnyk Ukrainkoi akademii bankivskoi spravy*, no. 2 (2013): 26-31.

Zakharova, N. Yu., and Syzonenko, O. V. "Rol finansovoho mekhanizmu u zdiisnenni efektyvnoho upravlinnia pidpriemstvom" [The role of the financial mechanism in implementing effective management]. <http://www.sworld.com.ua/index.php/en/economy-412/financial-cash-flow-and-credit-412/15953-412-1188>

УДК 336.77:656.7:061.5

ОЦІНЮВАННЯ ЗДАТНОСТІ АВІАКОМПАНІЇ ДО РОЗВИТКУ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ З БАНКАМИ

© 2015 ЛОТОЦЬКИЙ В. А.

УДК 336.77:656.7:061.5

Лотоцький В. А. Оцінювання здатності авіакомпанії до розвитку партнерської взаємодії з банками

Мета статті полягає в розробленні методичних підходів до інтегрального оцінювання здатності авіакомпанії розвивати існуючі форми та види партнерської взаємодії з банками України. Запропонована авторська методика базується на процесному підході до дослідження економічних явищ, систематизації функціональних сфер діяльності, які визначають потенційні здатності авіакомпанії до довгострокової взаємодії, і відповідних показників і характеристик для їх оцінки. Надано класифікацію форм і видів взаємодії, яка лежить в основі розподілу різних вимог до авіакомпанії щодо її кредитоспроможності в процесі взаємодії з банком, а відповідно, і різних методик оцінювання здатності авіакомпаній до взаємодії з банками. Виявлено, що найвищі вимоги до кредитоспроможності авіакомпанії висуваються у випадку стратегічного та проектного партнерства, в основі якого лежать умови спільної зацікавленості в розвитку його учасників. На відміну від існуючих, методика оцінювання здатності авіакомпанії до партнерства з банком базується на комплексній діагностиці всіх напрямів діяльності авіакомпанії, які забезпечують потенціал її розвитку. Інтегральне оцінювання всіх кількісних та якісних характеристик потенціалу авіакомпанії здійснюється на основі бального методу.

Ключові слова: взаємодія, авіакомпанія, банк, партнерство, бальний метод, діагностика.

Табл.: 6. **Бібл.:** 8.

Лотоцький Володимир Андрійович – аспірант, кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Національний авіаційний університет (пр. Космонавта Комарова, 1, Київ, 03058, Україна)

УДК 336.77:656.7:061.5

Лотоцкий В. А. Оценка способности авиакомпании к развитию партнерского взаимодействия с банками

Цель статьи заключается в разработке методических подходов к интегральной оценке способности авиакомпании к развитию существующих форм и видов партнерского взаимодействия с банками Украины. Предложенная авторская методика базируется на процессном подходе к исследованию экономических явлений, систематизации функциональных сфер деятельности, которые определяют потенциальные способности авиакомпании к долгосрочному взаимодействию, и соответствующих показателей и характеристик для их оценки. Представлена классификация форм и видов взаимодействия, которая лежит в основе распределения различных требований к авиакомпании по ее кредитоспособности в процессе взаимодействия с банком, а соответственно, и различных методик оценки способности авиакомпании к взаимодействию с банками. Выявлено, что высокие требования к кредитоспособности авиакомпании выдвигаются в случае стратегического и проектного партнерства, в основе которого лежат условия совместной заинтересованности в развитии его участников. В отличие от существующих, методика оценки способности авиакомпании к партнерству с банком базируется на комплексной диагностике всех направлений деятельности авиакомпании, которые обеспечивают потенциал ее развития. Интегральное оценивание всех количественных и качественных характеристик потенциала авиакомпании осуществляется на основе бального метода.

Ключевые слова: взаимодействие, авиакомпания, банк, партнерство, бальный метод, диагностика.

Табл.: 6. **Библ.:** 8.

Лотоцкий Владимир Андреевич – аспирант, кафедра менеджмента внешнеэкономической деятельности, Национальный авиационный университет (пр. Космонавта Комарова, 1, Киев, 03058, Украина)

UDC 336.77:656.7:061.5

Lototsky V. A. Evaluating Capability of an Airline Company to Develop Partnerships with Banks

The article is aimed at developing methodical approaches to integrated evaluation of capability of an airline company to develop partnerships of the existing forms and types with the banks of Ukraine. The methods proposed by the author are based on the process approach to studying economic phenomena, systematization of functional areas of activity, which determine potential capabilities of an airline company for long-term collaboration, as well as the appropriate indicators and characteristics for their evaluation. The article provides a classification of forms and types of interaction that forms basis for allocation of various requirements for an airline company in its creditworthiness in the process of interaction with bank and, respectively, for various methods of evaluating capability of airline companies to cooperate with banks. It has been found that high requirements to the airline's creditworthiness would be put forward in the case of strategic and project partnerships, based on the conditions of mutual interest in the development of its participants. Unlike the existing methods, the presented method for evaluating capability of airlines to partnership with bank is based on a comprehensive diagnostics of all directions of the airline's activities, which provide the potential for its development. Integral evaluation of all quantitative and qualitative characteristics of the airline's potential is carried out on the basis of scoring method.

Key words: interaction, airline company, bank, partnership, point rating method, diagnostics.

Tabl.: 6. **Bibl.:** 8.

Lototsky Vladimir A. – Postgraduate Student, Department of External Economic Management, National Aviation University (pr. Kosmonavta Komarova, 1, Kyiv, 03058, Ukraine)